

URSULINEN VAN DE ROMEINSE UNIE
monografie van de kommunititeit
te Weert

3
2

bijlage bij de situatieschets van
de nederlandse provincie(rapport 318)
door drs. Jos Kocken osb

KASKI
Paul Gabriëlstraat 30 - Den Haag
rapport 318i - januari 1971

<i>INHOUDSOPGAVE</i>	<i>blz.</i>
Inleiding	3
Hoofdstuk I Situatieschets	4
A. Eenheid van de kommunititeit	4
1. Generatieprobleem	4
2. Integratie voormalige hulp-koorzusters	4
3. Kommunikatie	5
B. Werksituatie	5
C. Geestelijk leven	6
D. Algemene indruk	6
Hoofdstuk II Toekomstvisie	7
Besluit	7

INLEIDING

Reeds voordat ons rapport 318 van juni 1970 over de situatie van de nederlandse provincie van de Ursulinen van de Romeinse Unie verscheen, bleek dat al het materiaal dat daartoe verzameld was, niet kon worden uitgedrukt in dat rapport zelf. Dit kwam deels voort uit het algemene karakter van het rapport, dat bestemd was voor de gehele provincie, anderzijds uit het feit, dat veel verzameld materiaal een persoonlijk en intern karakter droeg voor de desbetreffende huizen.

In ons gesprek van 30 april 1970 met de provinciale raad werd de mogelijkheid onder ogen gezien om per huis een monografie te maken, waarin juist de specifieke informatie van de huizen zelf verwerkt kon worden.

In november 1970 bezochten wij nog eenmaal de huizen om onze voorlopige indruk uit het verzamelde materiaal voor te leggen en te toetsen aan de plaatselijke overste met de raad. Tevens werden daarbij de jongste gegevens en ontwikkelingen van de kommunititeit genoteerd.

In alle huizen werden wij door de raad biezonder hartelijk ontvangen en ook in praktisch alle huizen vroeg de raad om een zo open mogelijke en objektieve weergave van de feiten. In de met de raad gevoerde gesprekken is ons veel duidelijk geworden omtrent tot dan toe onuitgesproken meningen, houdingen en feiten.

Met het verwerken van alle genoemde gegevens hopen wij een monografie te hebben samengesteld, die kan dienen als handreiking bij de vernieuwing en mogelijke herstructurering van de kommuniteiten afzonderlijk en de provincie in haar geheel. Wij hopen, dat met deze monografie een periode van studie en vooronderzoek is afgesloten en dat daarmee het materiaal in Uw handen is gekomen, waardoor Uw verantwoordelijken - en wie is dat niet - letterlijk de daad bij het woord zullen voegen.

drs. Jos Kocken osb

HOOFDSTUK I SITUATIESCHETS

A. Eenheid van de kommuniteit

1. Generatieprobleem

De kommuniteit van Weert bestaat op het ogenblik uit 43 zusters, waarvan 25 zusters boven de 65 jaar

13 zusters tussen 51-64 jaar

4 zusters tussen 36-50 jaar

1 zuster beneden 36 jaar

Om een vergelijkbaar geheel te krijgen, drukken wij deze getallen graag uit in percenten, welke wij dan plaatsen naast het gemiddelde percentage van de nederlandse provincie.

<u>Weert</u>		<u>gemiddelde provincie</u>
56 %	boven 65 jaar	63 %
30 %	van 51-64 jaar	26 %
9.5%	van 36-50 jaar	9 %
2.5%	35 jaar en jonger	2 %

Wanneer wij nu Weert vergelijken met het gemiddelde van de provincie, dan blijkt dat de leeftijdsopbouw in Weert vrij gunstig is. De groep bejaarden in Weert is iets kleiner, terwijl de middengroep iets groter is dan in de provincie. De jongeren zijn op gelijke wijze vertegenwoordigd. Het generatieprobleem ligt niet zozeer tussen de jongeren en de bejaarden, maar veel meer tussen de middengroep en de bejaarden. De middengroep heeft het nogal moeilijk. De jongeren voelen zich in het geheel wat verloren en soms niet begrepen.

De groep ouderen kan het goed met elkaar vinden. Men krijgt de indruk van een tevreden groep. De kern hiervan is de groep van de oorspronkelijke Weerter kommuniteit, die dateert van vóór de Unie (1937). Weert is het enige nederlandse huis dat *niet* op Thildonck teruggaat, maar via Dorsten en Keulen naar Luik (observantie van Bordeaux) wijst; een authentieke Ursulinen-oorsprong dus van de franse tak. Deze historische lijn verklaart ook de aanwezigheid van een groot aantal duitse zusters in Weert. Deze oude groep vormt een informele subgroep.

2. Integratie voormalige hulp-koorzusters

De integratie is - zoals elders in de provincie - toch nog een gevoelige zaak. Vooral de voormalige hulpzusters merken dit. Zij vormen samen (14) toch ook een informele subgroep. Daarnaast vormen zich in de kommuniteit spontaan groepjes volgens overeenkomst van opleiding, ontwikkeling en interesse.

Men konstateert dit alles wel, maar het is niet hinderlijk. Er zijn in Weert twee zusters die in de missie gewerkt hebben. De problemen, die zich elders voordoen ten aanzien van de oud-missionarissen, ontmoeten wij hier niet. Hun aantal is hier ook te gering voor.

Ondanks de verschillende groepsvormingen schijnt de konomieiteit toch vrij homogeen. Dit is misschien te verklaren vanuit de oorsprong van het huis, monialen met geloften van stabiliteit. Men ervaart dat de ouderen sterker dan elders zich aan het huis hebben gehecht.

3. *Kommunikatie*

Omdat de kommunikatie van Weert vrij homogeen is, ligt het op het vlak van de kommunikatie ook iets gemakkelijker. De *horizontale* kommunikatie (d.w.z. tussen de zusters onderling) is tamelijk goed te noemen. Natuurlijk zijn er mentaliteitsverschillen en die lopen door alle leeftijden en groepen heen, maar de meerderheid legt toch de nadruk op het aanwezige familieleven. Alleen de middengroep (58-65) is wat kontaktarm. Men staat tamelijk open voor gesprek in kleine groepen, maar een zevental zusters is hier toch weer tegen.

Over het algemeen is er dus wel onderlinge kommunikatie, maar misschien dat de jongeren met hun ideeën wat alleen lopen. De *vertikale* kommunikatie (d.w.z. tussen de zusters en de overste) is voor de grote groep ook goed. Men heeft over het algemeen goede kontakten met de overste, zowel op zakelijk als op geestelijk terrein. De middengroep heeft het op dit gebied toch wat moeilijk; de kontakten verlopen niet al te best. Als wij het funktioneren van de raad bezien, dan lijkt het ons dat hier de overste nogal domineert, een indruk die ook geldt voor de plaats van de overste in de konomieiteit. Dit beeld past geheel in een van oorsprong zeer gesloten konomieiteit. De vertikale gezagsstructuur is als het ware met zo'n konomieiteit meegegeven. In onze tijd staat men toch wel meer open voor een horizontale gezagsstructuur, waarin decentralisatie, democratie en subsidiariteitsbeginselen een rol spelen.

Uiteraard moeten deze principen vanuit de konomieiteit naar voren komen, hetgeen zeker de eerste tijd in Weert nog niet het geval zal zijn.

B. *Werksituatie*

Als eerste werksituatie moeten wij de scholen noemen. Zoals elders is dit een aflopende zaak. De mavo is overgedragen aan een scholengemeenschap; er werkt nog één zuster aan deze school. Het bestuur van de huishoudschool is eveneens overgedragen aan leken. Ook daar werkt nog één zuster in het onderwijs. De lagere school en de kleuterschool hebben nog een eigen bestuur, maar alle administratie is overgedragen aan een gezamenlijk beheer. Op de lagere school werken nog 2 zusters, terwijl de kleuterschool aangehouden wordt als geldbelegging. In totaal zijn er dus 4 zusters in het onderwijs werkzaam. Met één jaar zullen daarvan twee zusters de pensioengerechtigde leeftijd hebben. De invloed van de zusters in deze scholen zal dan ook in de toekomst wel sterk vermindern. Het huishoudelijk werk vraagt de inzet

van 23 zusters. In feite is dit de zwaarste bezigheid van de kommunititeit. Gelukkig beschikt men zelf nog over voldoende krachten. Ook de zieken- en bejaardenafdeling kan met eigen krachten rondkomen (4 zusters). Daarnaast is er het sociale werk. Men forceert dat proces niet, maar men laat het groeien. Enkele zusters gaan zieke en bejaarde mensen in de stad opzoeken en eenmaal in de week is er bejaardenmiddag in huis.

C. Geestelijk leven

Op het gebied van de geestelijke verzorging is men tevreden. Het koorgebed en de eucharistie functioneren goed in het dagelijks geheel. Men ontmoet minder eenstemmigheid ten aanzien van de rekollekties. Hier speelt de persoon van de priester een rol. Pater Kym bevalt goed, pater Emmen minder; een verschillende interpretatie zal men altijd houden. Omdat de kommunititeit vrij homogeen is, komt ook de geestelijke verzorging iets gemakkelijker te liggen. Die eenheid vindt men over het geheel genomen dan ook terug in het geestelijke leven.

D. Algemene indruk

Het geheel overziende, kunnen wij zeggen dat de kommunititeit van Weert een vrij traditionele, rustige groep is, die haar eigen weg zoekt. Er heerst een wat strakke discipline. Bij het patroon van de kommunititeit past dit, maar enige zusters hebben hieronder te lijden. Het image van het huis is uiterst gesloten - men spreekt haast van een slot. Vooral de jongeren voelen meer voor een "open huis".

HOOFDSTUK II TOEKOMSTVISIE

Onze positieve ideeën over de toekomst van het religieuze leven in het algemeen hoeven wij hier niet te herhalen. Zij staan uitgedrukt in het vierde hoofdstuk van ons rapport over de nederlandse provincie; een korte samenvatting vindt U in het resumerend gedeelte op pag.55 van genoemd rapport. Wij willen ons hier direkt richten op de toekomst van de k~~omm~~uniteit te Weert.

In de toekomst zal men in Weert steeds meer voorzieningen moeten gaan treffen voor de bejaarden. De groep bejaarden is zo sterk aan het huis gehecht, dat een overplaatsing - ook als groep - onmogelijk schijnt. Men is wel bereid om bejaarden van andere huizen op te nemen - eventueel als groep met een eigen bejaardenmoeder.

De gebouwen van Weert zouden dan wel aangepast moeten worden. Hier komt een moeilijkheid naar voren die uiteraard door een deskundige onderzocht zal moeten worden. Het huis ligt nl. midden in de stad en men heeft al meerdere malen moeite gedaan om het kompleks te kopen voor zakenpanden. De vraag is hoe dat in de toekomst zal gaan. Is er garantie, dat men over 5 of 10 jaar nog op dezelfde plaats zit? Het oude internaat staat leeg, maar geeft men - gezien de bovengenoemde situatie - wel vergunning om dit te verbouwen tot bejaardenhuis? Nogmaals, dit zijn vragen die door een deskundige onderzocht moeten worden, maar het zijn wel belangrijke vragen waar de toekomst van Weert nauw mee samenhangt.

Wat het eigen k~~omm~~uniteitsleven betreft, in de nabije toekomst zal dit zich zeker niet revolutionair ontwikkelen. Zoals de groep nu leeft, is men tevreden. Wel is het misschien wenselijk om met een groepje jongeren die vooruit willen een subgroep te vormen. Hierdoor krijgen zij de kans om enigszins andere wegen te kiezen voor de toekomst. De leefwijze van zo'n kleine subgroep zou misschien stimulerend kunnen werken op de rest van de k~~omm~~uniteit.

BESLUIT

Met deze monografie hebben wij getracht een inzicht te geven in de situatie van de k~~omm~~uniteit van Weert. Wij weten dat dit inzicht nooit volmaakt genoeg is. Toch hopen wij hiermede te hebben bijgedragen tot de planning van een toekomst, niet alleen voor de k~~omm~~uniteit van Weert, maar vooral ook voor de hele nederlandse provincie. Wij zeggen onze dank uit dat wij mochten meewerken in dez. voorbereidingsfase.

Indien U in de toekomst een beroep op ons zoudt doen, dan willen wij daaraan gaarne, voorzover het ons mogelijk is, beantwoorden.

